15/12/2019

Ο Καποδίστριας και ο πρώτος προϋπολογισμός του Ελληνικού κράτους

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Πότε καταρτίστηκαν οι πρώτοι προϋπολογισμοί του Ελληνικού κράτους; Το 1828 η χώρα λαβωμένη, μετά την Επανάσταση, αρχίζει να συγκροτεί την κρατική της υπόσταση. Ο κυβερνήτης Ιωάννης Καποδίστριας έφτανε -τον Ιανουάριο του 1828 – σε μια χώρα ρημαγμένη, έχοντας ως ένα από τα πρώτα του μελήματα την ανασυγκρότηση των δημοσίων οικονομικών. Ποιά όμως ήταν τα δημόσια οικονομικά εκείνη της εποχή;

Π.Ν Λιδωρίκης: «Όχι μόνον χρήματα δεν υπάρχουν εις το Ταμείον αλλά ούτε Ταμείον υπάρχει, διότι δεν υπήρξε ποτέ».

Ο τότε «επί της επικράτειας Γραμματεύς της Οικονομίας» Π.Ν Λιδωρίκης έγραφε: «Όχι μόνον χρήματα δεν υπάρχουν εις το Ταμείον αλλά ούτε Ταμείον υπάρχει, διότι δεν υπήρξε ποτέ».

Στο χρονικό του «Ελληνικός Όρθρος» ο συγγραφέας Θ. Πετσάλης-Διομήδης περιγράφει παραστατικά μια συνάντηση του Καποδίστρια με τον Μίνιστρο της Οικονομίας. Ο Καποδίστριας ζητεί προτάσεις. Ο Μίνιστρος απαντά ότι πρέπει να διοριστεί επιτροπή, να εξετάσει, να προτείνει. Η απάντηση του Καποδίστρια, όπως

την ιστορεί ο Πετσάλης-Διομήδης είναι χαρακτηριστική και πάντα επίκαιρη: «Οι επιτροπές και η προσωρινότητα κατέστρεψαν την Ελλάδα». Ο Καποδίστριας βιάζεται. Μελετάει, εξετάζει τα υπάρχοντα στοιχεία, σκέφτεται στο μοναχικό του δωμάτιο στο Ναύπλιο πως θα βρεθούν οι αναγκαίοι πόροι για την ανόρθωση της χώρας.

«Η Ελλάς -έγραφε ο Καποδίστριας- είναι σήμερον τόπος έρημος, τον οποίον μακρά σειρά δυστυχιών κατέστησε σχεδόν άγονον». Ο Γ. Τερτσέτης στα "Απόλογα για τον Καποδίστρια" μας μεταφέρει αυτά τα λόγια του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδας: «ο τόπος είναι χέρσος, σπάνιοι οι κάτοικοι, σκόρπιοι εις τα βουνά και εις τα σπήλαια, το δημόσιο είναι πλακωμένο από δύο εκατομμύρια λίρες στερλίνες χρέος…".

Ο Καποδίστριας είναι υποχρεωμένος να καταφύγει στον εσωτερικό δημόσιο δανεισμό. Ιδρύει την Εθνική Χρηματιστηριακή Τράπεζα με σκοπό να καταβάλλουν σε αυτήν «οι ευκατάστατοι πολίτες επί εκδόσει εντόκων ομολογιών προς 8%». Ιδρύει επίσης το Εθνικό Νομισματοκοπείο και καθιερώνει τον Φοίνικα ως εθνική νομισματική μονάδα που υποδιαιρείται σε 100 λεπτά. Τα τρία χρόνια που κυβέρνησε την Ελλάδα ο Καποδίστριας προσπάθησε να χτυπήσει τους καταχραστές του δημοσίου χρήματος, προστάτεψε την εθνική γή και επιδίωξε την αύξηση των φορολογικών εσόδων.

Ο καθηγητής Α. Ανδρεάδης σε μια αναφορά του για την δημοσιονομική πολιτική του Καποδίστρια γράφει «κατανοούσε άριστα την ζωτικήν σημασία καλής δημόσιας οικονομίας και επάλαισε πλέον πάντος άλλου, όπως προικίσει την Ελλάδα με τοιαύτην».

Η πρώτη καταγραφή των δημοσίων εσόδων έγινε από τον Καποδίστρια για την περίοδο Ιανουαρίου 1828 εως 30 Απριλίου 1829 από την οποία προέκυψε ότι τα έσοδα κάλυπταν μόνο τα 2/3 των εξόδων. Ο προϋπολογισμός συντάχθηκε από τον Καποδίστρια για την περίοδο 1 Μαϊου 1829 εως 30 Απριλίου 1830. Ο προϋπολογισμός αυτός καταγράφεται στο έργο του καθηγητή Φρειδερίκου Τίρς που εκδόθηκε το 1833 με τίτλο «Η Ελλάδα του Καποδίστρια». Ο προϋπολογισμός υποβάλλεται στην Δ` Εθνοσυνέλευση που συνήλθε στο Αργος και στη συνοδευτική έκθεση αναφέρεται «δι αυστηροτάτης οικονομίας» πρέπει να καταβληθεί κάθε φροντίδα για να περιοριστεί το έλλειμμα.

«Τα έσοδα ως προς τα έξοδα δεν είναι το ουδέν»

Για την ιστορία, αναφέρεται ότι ο πρώτος προϋπολογισμός που συντάχθηκε μέχρι την έλευση του Καποδίστρια ήταν τον Απρίλιο 1823 για τη σύνταξη του οποίου

συστήθηκε Επιτροπή από έξι πολιτικούς και έξι στρατιωτικούς, η οποία κλήθηκε να παραδώσει τον παραδώσει μέσα σε μερικές μόνον ημέρες. Η προσπάθεια δεν ήταν εύκολη με αποτέλεσμα η επιτροπή, όπως αναφέρει ο Ελευθέριος Σκιαδάς, να διευρυνθεί με νέα μέλη μεταξύ των οποίων ο Οδυσσέας Ανδρούτσος. «Τα έσοδα ως προς τα έξοδα δεν είναι το ουδέν» ήταν η πρώτη διαπίστωσή της έκθεσης. Όπως αναφέρεται στην ιστορική αναφορά του κ. Σκιαδά: «Στη συνέχεια (τα μέλη της Επιτροπής) επισήμαιναν ότι όσο και αν αυξάνονταν τα έσοδα με πιέσεις στις αγωνιζόμενες ελληνικές επαρχίες «δεν θέλει εξισάσουν ποτέ με τα έξοδα, χωρίς να ληφθώσιν άλλα μέτρα παρά του Έθνους»! Ως έσοδα αποτιμούνταν οι προσφορές των διαφόρων τόπων σε λάδι, κρασί, χαρούπια, σταφίδες, φρούτα κ.λπ. Όσο για τα έξοδα «πλησιάζομεν εις την αλήθειαν», έγραφαν οι σπουδαίοι εκείνοι άνδρες που έπρεπε να υπολογίσουν από τα τσαρούχια και το ψωμί των ανδρών, τριακόσια δράμια στον καθένα, μέχρι την ποσότητα κρασιού ή ρακής για τον καθένα. Πάντως, η τελική «σούμα», όπως αποκαλούσαν το αποτέλεσμα, εμφανίσθηκε ισοσκελισμένη στα 12.846.220 γρόσια».

Μεταξύ του πρώτου επίσημου προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού που συντάχθηκε από τον Καποδίστρια πέρασε μια πενταετία (1824-1828).

Πηγή: ΑΠΕ – ΜΠΕ, Αλέκος Λιδωρίκης